טו: אמרו לו פרק שלישי כריתות

מוכי שחין עושין בירושלים הולך לו ערב פסח אצל הרופא וחותכו עד שמניח בו כשערה ותוחבו בסירא ונמשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו (ורואה אני) שהדברים ק"ו: **גמ'** תנן התם המוחק את הכרישה והסוחט בשערו ובכסותו משקה שבתוכו אינם בכי יותן והיוצאין ממנו הרי הן בכי יותן אמר שמואל וכרישה עצמה הוכשרה מאי טעמא בשעת פרישה ממנו הוכשרה והתנן ערב פסח הולך לו אצל כו' ואי אמרת בשעת פרישתן הוכשר הא איכא נמי ההוא אבר המדולדל בשעת פרישתו מאדם נטמייה לאדם כדקאמר רב יוסף בניתזין בכל כחן הכא נמי בניתזין בכל כחן והיכא איתמר דרב יוסף אהא זב וטמא מת שהיו מהלכים וירדו עליהם גשמים אע"פ שסוחטין (זה את זה משקין היורדין) מצד העליון לצד התחתון טהורים שאין מחשבין אלא שיצאו מכולן יצאו מכולן הרי מכשירין (שאין נחשבין אלא לאחר שיצאו מגופו) אמר רב יוסף בניתזין בכל כחן: **מתני'** ועוד שאלו ר' עקיבא השוחט ה' זבחים בחוץ בהעלם אחת מהו חייב על כל אחת ואחת או אחת על כולן אמרו לו לא שמענו אמר רבי יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד מה' תמחויין בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו אמר ר"ש לא כך שאלו ר' עקיבא אלא באוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו א"ר יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד בה' תמחויין בהעלם אחת שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו אמר לו ר' עקיבא אם הלכה נקבל אם לדין יש תשובה אמר לו השב אמר ולא אם אמרת במעילה שעשה בה את המאכיל כאוכל ואת המהנה כנהנה צירף את המעילה לזמן מרובה תאמר בנותר שאין בו אחת מאלו: **גמ'** מאי קשיא ליה לר"ש הכי קא קשיא ליה מה ראיה לשוחט מאוכל מה לאוכל שכן נהנה אלא כך שאלו האוכל נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב בכל אחת ואחת או אחת על כולן אמרו לו לא שמענו אמר ר' יהושע שמעתי באוכל מזבח אחד מחמשה תמחויין בהעלם אחת שחייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו מה מזבח אחד שאין גופין מוחלקין חייב על כל אחת ואחת משום תמחויין מוחלקין חמשה זבחים דגופין מוחלקין לא כל שכן אמר ר' שמעון לא כך שאלו אלא באוכל (מזבח אחד) נותר מחמשה זבחים בהעלם אחת מהו חייב אחת על כולן או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו לא שמענו רבי יהושע אומר שמעתי באוכל מזבח אחד בחמשה תמחויין שהוא חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ורואה אני שהדברים ק"ו: אמר לו ר' עקיבא אם הלכה נקבל כו': קיבלה רבי יהושע להא תשובה מר' עקיבא או לא ת"ש דתניא האכל ה' חתיכות נותר מזבח אחד בהעלם אחת בחמשה תמחויין אינו מביא אלא חטאת אחת ועל לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם תלוי אחת מחמשה תמחויין בחמש העלמות מביא חטאת על כל אחת ואחת ועל לא הודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת מה' זבחים בהעלם אחת חייב [על כל אחת ואחת] ר' יוסי בר' יהודה אומר אפילו אכל ה' חתיכות מה' זבחים בהעלם אחת אינו מביא אלא חטאת אחת ועל ספיקן אין מביא אלא אשם תלוי אחת כללו של דבר כל שחלוקין בחטאות חלוקין באשמות אכל ה' חתיכות בה' תמחויין מזבח אחד לפני זריקת דמים אפי' בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת משום מעילה ואילו

מוכי שחין. אבריהן נופלין: **וחותכו.** לא משום טהרה שקודם לכן נמי טהור אלא שלא יהא מאוס כרגל באבר המדולדל: **שמניח כשערה.** ולא חותכו לגמרי שלא יטמא אותו החותכו שנוגע בו בשעת פרישה: **ותוחבו.** לאבר בסירא בקוץ המחובר לקרקע או לכותל והוא החולה נמשך ונתלש האבר מאליו: **ק"ו.** מפרש בגמ' אדם שמטמא מחיים שמקבל טומאה מחיים ואפילו הכי לא מטמא אבר המדולדל ק"ו בהמה שאינה מקבלת טומאה מחיים: **גמ' המוחק את הכרישה.** כותש את הקפלוט שקורין פור"ש: **הסוחט.** מים שבשערו כגון יוצא מבית המרחץ ומסתפג באלונטית: **משקין שבתוכו.** שבתוך הכרישה אינן בכי יותן דלא חשיבי מידי הואיל ובלועין הן: **והיוצאין ממנו הרי הן בכי יותן.** אם נפלו על הזרעים: **וכרישה עצמה.** לאחר שיצאו ממנו המשקין הוכשרה אף על פי שלא נגעה בהן אחר יציאתן: (מ"ע כו') **ניטמייה לאדם.** למוכי שחין: **בניתזין בכל כוחן.** שמשך עצמו בכח ונתלש בכח וליכא נגיעה בשעת פרישה אבל מי כרישה יוצאין בנחת ולאחר שיצאו ממנה חשובין הן מיד וקודם שיפלו לארץ נוגעין בה בשעת פרישה: **זב או טמא מת שהיו מהלכין בדרך וירדו גשמים.** על בגדיהן אף על פי שסחטן הזב בעצמו החליק כסותו כלפי מטה שיפלו המים אותן המשקין היורדין בבגד מלמעלה למטה טהורים ואין מטמאין אדם הנוגע בהן לפי שאינן חשובין הואיל ועומדין ליבלע בשפה התחתונה של בגד: **יצאו מכולן הרי אלו מכשירין.** אם נפלו על הזרעים וטהורין שאינן מטמאין את הזרעים אלא אם כן הזב נוגע בהן לאחר שיצאו מכולו. והא דכתיב בסיפא אלא לאחר שיצאו מגופו ל"ג לה: **מתני' חייב.** משום מעילה על כל תמחוי אם אכלן קודם זריקת דמים: **ק"ו.** מפרש בגמרא: **אם הלכה.** שקבלת מרבך שחייב על כל אחד מן הזבחים נקבלנה ממך: **ואם לדין.** שאתה למד אותה מק"ו ממעילה יש תשובה: **המאכיל כאוכל.** שאם נתן אוכל הקדש לחבירו חייב כאילו אכלה הוא עצמו דקיי"ל המוציא הקדש לחולין הוא מעל ולא מי שניתן לו: **והמהנה כנהנה.** במידי דלאו בר אכילה: **לירף את המעילה לזמן מרובה.** שאם נהנה היום כחצי פרוטה ומכאן עד ג' שנים חצי פרוטה מצטרפות לקרבן (א) ולקמן בפרק ספק אכל חלב (דף יח:) מפיק ליה מתמעול מעל ריבה: **גמ' מאי קשיא ליה לר' שמעון.** מה ראייה לשוחט בחוץ מאוכל זבח לפני זריקה: **לא הודע.** שהיו ה' חתיכות נותר וה' חתיכות כשרות לפניו ואין ידוע איזו אכל אם הה' של נותר אם הה' כשרות: **בה' העלמות.** ומזבח אחד אכל נותר חייב ה' משום נותר דהעלמות מחלקין: **מה' זבחים.** אכל נותר בהעלם א' חייב ה' הואיל וגופים מוחלקין. ר' יוסי בר' אליעזר סבירא ליה כר' עקיבא דמתני' דר' שמעון: **אכל אכל ה' חתיכות כו'.** אתאן לת"ק דאיירי רישא בה' חתיכות נותר מזבח אחד והכי קאמר לגבי מעילה מודינא דתמחויין מחלקין: **לפני זריקת דמים.** שיהא מעילה אכל נותר הדם דהיתה לה שעת היתר לכהנים שוב אין בו מעילה וכן מפורש במנחות בפרק התכלת (דף מו:)

המוחק את הכרישה. פי' בקונטרס כותש הקפלוט וקשה דא"כ פירות ניניהו ומי פירות אינן מכשירין ועוד קשה דקאמר הסוחט בשערו אינו בכי יותן והיוצאין ממנו הרי הוא בכי יותן ופי' הקונטרס סחט בשערו אחר שיצא מבית המרחץ וא"כ שבשערו אמאי אינו בכי יותן והלא תחלתו לרצון היה ואמרינן (מכשירין פ"ו מ"ח) כל משקה שתחלתו לרצון אף על פי שאין סופו לרצון לכך פר"י דמיירי שירדו הגשמים עליהם ולא היה לרצון עד שיצאו מהם: **והיוצאין** ממנו לאחר שיצאו הרי זה בכי יותן. אף על גב דשלא ילקה הכותל אינו בכי יותן התם משום דלא ניחא ליה דאתו והכא נמי אף על גב דלא ניחא ליה מעיקרא מכל מקום כיון שהוא עצמו דוחקן להוציא מהם המים אחשבינהו: **מצד** העליון לצד התחתון טהורין. פירש בקונטרס משום שסופה ליבלע בבגד וקשה שהרי במסכת נדה פרק האשה (דף סב: ושם) קאמר מרסן שבלעו משקים טמאים ונפלו לאויר התנור כי הוסק התנור טמא מפני שהמשקין יוצאין ואע"פ שלאחר היסק יחזרו ויבלעו המרסן אלא יש לפרש משום דהוי שלא לרצון כ"ז שהם על בגדיו כמו כמשקין שבכרישה: **ואת** המהנה בנהנה. והוא הדין דמצי למימר המהנה כאוכל מה שאין כן בנותר אלא אגב דנקט מאכיל כאוכל קאמר מהנה כנהנה:

תוספות [illegible]

[illegible]

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פי"ג מהל' טומאת אוכלין הל' יד:
נג ב מיי' פי"ג שם הל' י:
נד ג ד ה מיי' פ"י מהל' שגגות הל"ב:
ו [מיי' פ"ט שם הל' ט]:
נה ז מיי' פ"ח שם הל' ו:

* * *

שיטה מקובצת

א] גמ' מאי ק"ו ומה אדם שמטמא מחיים אבר המדולדל בו טהור בהמה שאינה מטמא מחיים אבר המדולדל בה אינו דין שטהור תנן: ב] והסוחט בשערו ובכסותו. ק"ק דאם היו לרצון מתחלה אמאי אינו בכי יותן הא כל משקה שתחילתו לרצון אע"פ שאין סופו לרצון מכשיר ופי"ה דלא חשיבי מידי הואיל ובלועין הן ור"י פי' דנפלו עליו מי גשמים דלא החשיבם כלל: ג] והיוצאים ממנו כו'. דאע"ג דאמרי' התם בשביל שלא תלקה הכותל אינו בכי יותן המים התם לא ניחא ליה שיהיו אלו מים בעולם אבל הכא נהי דלא ניחא ליה שיבואו כיון שהוא עצמו הפילן משערו וכסותו א"כ אחשבינהו ומכשיר. הרא"ש ז"ל: ד] צ' בחדושי: ה] מכוה הוכשרו והתנן הולך לו ערבי פסחים אצל: ו] הכא נמי תיבות הא איכא נמחק: ז] לאדם כדאמר רב יוסף את ק' נמחק: ח] מהלכים בדרך וירדו גשמים אע"פ שסוחטין משקין היורדין: ט] אלא לאחר שיצאו מכולו יצאו מכולו הרי אלו מכשירין וטהורין ותיבות שאין נחשבין אלא לאחר שיצאו מגופו נמחק: י] שאל רבי עקיבא את ר' נמחק: יא] (כולן אמרו לו): יב] א' בחמשה תמחויין את מ' נמחק: יג] כך שאל ר' עקיבא: יד] אמר לו לא את ר' נמחק: טו] מאי קא קשיא ליה הכי. תיבת לר"ש נמחק: טז] כך שאל האוכל את ר' נמחק: יז] חייב על כל אחת את ב' נמחק: יח] אחד בחמשה תמחויין את מ' נמחק: יט] משום דתמחויין מוחלקין: כ] חמשה זבחים דגופין מוחלקין לא כ"ש. צ"ל דמדמי הכי דמ"מ תמחויין מחלקין לפי שיש שינוי שמות כדאמר בסוף דמשכחת דכגון שאכל מה' אברים ומדמי לה' תמחויין. והבהמות נמי חלוקין בטעם שאין טעם זו דומה לזו יהוי בחמשה תמחויין. מתיבת אמר ר"ש לא כך כו' עד תיבת א"ל ר"ע נמחק: כא] אכל ה' חתיכות בה' מזבח הסוגיא הא דקתני מזבח אחד בה' תמחויין אינו חייב אלא חטאת אחת ה"ה מה' זבחים והאי דקתני בה' זבחים ה"ה מזבח אחד מה' תמחויין: כב] אחת בחמש. תיבות מחמשה תמחויין נמחק: כג] ואחת מה' זבחים אפילו בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת ועל: כד] מתיבת מה' עד תיבת ריבי"י ל"ש ונמחק: כה] יהודה ור' אלעזר בר' שמעון אומרים אפילו: כו] תלוי אחד כללו של דבר. גליון פי' לדברי הכל. גליון גמרא ישנה ציין תוס' לקמן (דף יח ע"א): כז] בגמ' הסידור ומה"ד גמ' ארם: כח] תיבת גמ' נמחק: כט] א' נותר אכל חייב על כל אחת משום אות ה' ל"ש: ל] דאיירי ברישא בה': לא] הקפלוט ומים שוטים מן הכרישה נוטפין וקשה דא"כ מי פירות: לב] הקונטרס. גליון כן פרש"י ז"ל הסוחט בשערו אחר שיצא מבית המרחץ ויש עדיין מים על שערו ולא נהירא אלא מיירי שירדו גשמים על הכרישה ועל שערו וכסותו ואינו לרצון עד שיצא מהן. הרא"ש ז"ל: לג] לרצון מכשירין לכך: לד] ילקה. גליון אע"ג דהוי משקין רצונו היה שלא היה בעולם [illegible]

מסורת הש"ס

א) [נ"ל וריאון פ"ו וכ"א במשנה שבמשניות], ב) מכשירין פ"ו מ"ה ע"ש, ג) תוספתא דמכשירין פ"ח ה"ג ע"ש, ד) רפ"ק מ"ג, ה) רפ"ק מ"ו, ו) [נ"ל שאלן כך איתא במשנה שבמשניות וכ"א ברמב"ם], ז) [לעיל ד:], ח) [יבמות ש:], ט) רפ"ק מ"ז, י) [לעיל ח: לקמן יח: ע"ש תוס' ד"ה והאמר], כ) נ"ל את, ל) [איתא בשטמ"ק את א], מ) כל"ל רש"ק, נ) [ורש"ש אי פירות. רש"ש], ס) [מעילה כ.], ע) [ויקרא ה], פ) ע' תוספתא רפ"ה, צ) [ולאלוה לר' רש"ם].

* * *

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לירף וכו' ולקמן. נ"ב וכמסכת מעילה דף יט: (ב) ד"ה מה' זבחים וכו' יהודה שמעון אכל כנ"ל ותיבת אכל נמחק:

* * *

גליון הש"ס

גמ' ואי אמרת בשעת פרישתן. ע' חולין דף ע"ג תד"ה בשעת:

* * *

לעזי רש"י

פור"יש [פוריי"ש]. כרישה (ירק מאכל).

* * *

רבינו גרשום

אסיר אלא בחלב אבל בקדשים קלים או אם היה כהן בקדשי קדשים מצי אכיל: הוה ליה טמא מינו דנאסר בחתיכות טהורות. דקדשים שהיו מותרין לו קודם (דאינו) [דהיינו] כולל [דנאסר] לין דברים המותרים קודם איתוסף נמי עילוי חלב דהיינו איסור טומאה [על] איסור חלב: אקדשיה לחלב מינו דאיתוסף ביה איסור הנאה. דחלב קדשים אסור בהנאה לכולי עלמא והיינו איסור מוסיף דמוסיף איסור אחרים על איסורו איתוסף נמי איסור לגבי חלב משום הכי חייל נמי איסור מוקדשים על איסור חלב וטמא: ועד כאן להדיוט הוא דאסיר. באכילה ובהנאה אבל לגבוה שרי להקטרה: הוי ליה נותר. הוי ליה איסור מוסיף דאיתוסף [איסור] אחר על איסורו איתוסף נמי איסור נותר עליו על איסור חלב: חל עליה יוה"כ מינו דאיתסר הוא גבי חולין היינו איסור כולל איתוסף נמי איסור יוה"כ על איסור חלב: וניתני נמי חייב חמש חטאות ואוקמה. חייב חטאת חמישית וכגון דאכל כזית פיגול מאידך בהמה: בחדא בהמה קא מיירי מתני' ונותר ופיגול בחדא בהמה לא משכחת לה: דפיגול לא הוי אלא בד' עבודות וכיון שחישב עליו בשעת עבודה לפגלה (ולא) נתפגלה כולה מיד וליתא באכילה ולא אתי לנותר: אלמא לא. בתמיהא: משכחת לה. בחדא בהמה וכגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח דכיון דהעלה ומשלה בו האור פקע פיגולו ממנו ואם סילקו ושירדו הוה ליה נותר וכי אכלו להאי אבר שפקע פיגולו ונעשה נותר ואכל כזית פיגול משאר איברי פיגול של אותה בהמה ליחייב נמי משום פיגול והיינו תרוייהו בחדא בהמה: ומצאן דפקע פיגול בהכי כדאמר שולא בפסי' ובזבחים קומץ שהוא פיגול והעלהו לגבי מזבח כיון שמשלה בו האור להורידו ושיירו ופקע פיגול ונעשה נותר אפי' הכי באבר אחד קא מיירי מתניתין דחייב עליו ונותר ופיגול בחדא [illegible]